

sygn. akt I ACz 1816/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Struzik (spr.)

Sędziowie: SSA Barbara Górczanowska

SSA Teresa Rak

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2013 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę i rentę

na skutek zażalenia strony pozwanej na punkt 2 postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 9 maja 2013 r., sygn. akt I C 1554/12

postanawia:

1. zmienić punkt 2 postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 9 maja 2013 r., sygn. akt I C 1554/12, w ten sposób, że odrzucić pozew wniesiony w dniu 23 sierpnia 2012 r. w zakresie żądania zasądzenia kwoty 1 591,80 USD miesięcznie począwszy od dnia 1 lipca 2012 r.,

2. zasądzić od powoda M. G. na rzecz strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 2 425 zł (dwa tysiące czterysta dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

sygn. akt I ACz 1816/13

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 5 listopada 2013 r.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2013 r., sygn. akt I C 1554/12, Sąd Okręgowy w Krakowie w punkcie 1 odrzucił pozew o zapłatę w zakresie kwoty 1 800 zł dochodzonej tytułem odszkodowania za uszkodzony w wypadku z dnia 23 sierpnia 2008 r. motor marki Y. nr rej. (...), a w punkcie 2 odmówił odrzucenia pozwu w zakresie renty w kwocie 1 591,80 USD miesięcznie, począwszy od 1 lipca 2012 r.

Uzasadniając rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia, Sąd Okręgowy wskazał, że powód domaga się m.in. zasądzenia, począwszy od 1 lipca 2012 r., na jego rzecz renty w kwocie 1 591,80 USD miesięcznie, która odpowiada jego utraconym zarobkom związanym ze szkoleniem w USA, w którym nie mógł uczestniczyć na skutek wypadku w dniu 23 sierpnia 2008 r. W związku z tym szkoleniem powód otrzymywałby miesięczne stypendium w kwocie 855 USD oraz kwotę 741,80 USD miesięcznie na własne wydatki. Zgodnie z treścią punktu III prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 58/09, pozwana winna płacić powodowi rentę miesięczną w kwocie 2 200 zł za okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 września 2010 r., a także dalszą rentę w kwocie 4 480,78 zł miesięcznie płatną od 1 października 2010 r. do 5-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na

wypadek zwłoki w płatności którejkolwiek z rat w terminie. Wedle uzasadnienia wyroku, na kwotę 4 480,78 zł składa się kwota 1 700 zł zasądzona tytułem zwiększonych potrzeb (zakup leków i wydatki na rehabilitację) oraz kwota 2 780,78 zł zasądzona tytułem utraconych zarobków, jakie powód uzyskiwałby w Polsce. Kwotę tę ustalono poprzez odjęcie od kwoty zarobków uzyskiwanych przez kolegę powoda zatrudnionego na stanowisku żołnierza zawodowego w (...) Bazie Lotnictwa Szkolnego w D. (4 150,47 zł netto) kwoty renty otrzymanej przez powoda z ZUS z tytułu częściowej niezdolności do pracy (1 369,69 zł). Zasadzając rentę w tej wysokości, Sąd w wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r. wziął pod uwagę okoliczność, że wszyscy koledzy studiujący z powodem na jednym roku w WSOSP w D. zostali zatrudnieni w jednostkach wojskowych na etacie pilota, w związku z czym powód miał również duże szanse na zatrudnienie na takim etacie. Nadto, Sąd ustalił, że powód, z racji osiągnięcia bardzo dobrych wyników w nauce języka angielskiego, miał duże szanse na wyjazd szkoleniowy do USA, po ukończeniu którego miałby szanse na wyższe wynagrodzenie (związane z uzyskaniem wyższego stopnia wojskowego i większą ilością wylatanych godzin) oraz uzyskałby uprawnienia do latania na samolocie F-16. Wymienionych w poprzednim zdaniu okoliczności Sąd nie brał jednak pod uwagę przy ustalaniu wysokości renty, albowiem powód w sprawie I C 58/09 nigdy tymi okolicznościami nie uzasadniał swego żądania o zasądzenie renty z tytułu utraty zdolności do pracy, a nadto w piśmie z dnia 9 czerwca 2011 r. wskazał, że na tym etapie postępowania nie domaga się odszkodowania z tytułu utraty możliwości wyjazdu na szkolenie do USA. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy w zaskarżony postanowieniu uznał za niezasadny podniesiony przez stronę pozwaną zarzut powagi rzeczy osądzonej w zakresie żądania zasądzenia dodatkowej renty. W sprawie I C 58/09 Sąd nie ustalał bowiem wysokości zarobków powoda, jakie ten uzyskiwałby w Polsce po ukończeniu szkolenia w USA (wynagrodzenie to odpowiadałoby kwocie ok. 8 000 zł), jak również nie brał pod uwagę okoliczności, że w trakcie szkolenia w USA powód uzyskiwałby dodatkowe dochody w kwocie ok. 1 500 USD miesięcznie, poza zasadniczym swoim wynagrodzeniem za pracę w charakterze pilota samolotów wojskowych.

Punkt 2 postanowienia z dnia 9 maja 2013 r. został zaskarżony zażaleniem przez stronę pozwaną, która wniosła o jego zmianę poprzez odrzucenie pozwu w zakresie dochodzonej renty w kwocie 1 591,80 USD miesięcznie począwszy od 1 lipca 2012 r. oraz o zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu zażalenia pozwana podniosła, że w pozwie z dnia 25 lipca 2012 r. powód zawarł żądanie zasądzenia renty wyrównawczej w związku z wypadkiem komunikacyjnym, który miał miejsce w dniu 23 sierpnia 2008 r. Roszczenie to zarówno pod względem podstawy faktycznej, jak i prawnej jest w pełni tożsame z dochodzonym w sprawie I C 58/09. Obydwa te roszczenia dotyczą bowiem renty wyrównawczej z tytułu utraconych zarobków w związku z utratą zdolności do pracy. W sprawie I C 58/09 renta zasądzona na rzecz powoda została ustalona jako różnica pomiędzy hipotetycznymi dochodami powoda, które mógłby osiągnąć, gdyby nie utracił zdolności do pracy, a uzyskiwaną przez niego rentą z ZUS. Pozwana nie zgodziła się przy tym z poglądem Sądu I instancji, wedle którego w sprawie I C 58/09 powód dochodził jedynie renty z tytułu utraconych dochodów, jakie mógłby osiągnąć w Polsce. Ograniczenie tego rodzaju nie wynika bowiem z treści pisma procesowego z dnia 3 stycznia 2011 r. złożonego w sprawie I C 58/09. Nadto, pozwana zwróciła uwagę, iż okoliczność możliwości odbycia przez powoda szkolenia na samolotach F-16 była znana Sądowi orzekającemu w sprawie I C 58/09. Powód zgłosił też wniosek o przesłuchanie w charakterze świadków szeregu osób na okoliczność wysokości zarobków, jakie osiągnąłby, gdyby nie doszło do wypadku i przy założeniu, że odbyłby szkolenie w USA. Nie ulega tym samym wątpliwości, że powód w sprawie I C 58/09 dążył do wykazania wysokości dodatkowych zarobków, jakie osiągnąłby w USA. Również treść uzasadnienia wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że Sąd orzekający w sprawie I C 58/09 miał wiedzę o tym, iż po odbyciu szkolenia w USA zarobki powoda w Polsce uległyby zwiększeniu. Jednakże mimo to zasądził rentę wyrównawczą w oparciu o dane zawarte w dokumentacji dotyczącej możliwości zatrudnienia w jednostce wojskowej w D..

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Uzasadniając powyższe stanowisko powód wskazał, że wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2012 r. została zasądzona na rzecz powoda wyłącznie renta z tytułu zarobków utraconych na terenie kraju, które są niezależne od dochodów, jakie powód uzyskałby w związku ze szkoleniem w USA. Również uzasadnienie pisma rozszerzającego powództwo w sprawie I C

58/09 nie pozostawia wątpliwości co do tego, że swoje żądanie zasądzenia renty z tytułu utraconych zarobków powód wiązał wyłącznie z dochodami, jakie otrzymywałby w kraju. W żadnym piśmie procesowym złożonym w sprawie I C 58/09 powód nie domagał się zasądzenia równowartości zarobków, jakie mógł uzyskać w USA. Powód zaznaczył również, że w trakcie sprawy I C 58/09 on i jego koledzy zakończyli studia, a następnie jego koledzy zaczęli wyjeżdżać na szkolenia do USA, w związku z czym w tym okresie powód nie miał jeszcze dokładnych danych, aby zgłaszać żądanie zasądzenia na jego rzecz równowartości zarobków, jakie mógłby uzyskać w USA.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie należy uznać za uzasadnione.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno w niniejszej sprawie, jak i w sprawie I C 58/09 powód domaga się zasądzenia od pozwanej renty z tytułu utraty zdolności do pracy w związku z wypadkiem komunikacyjnym, który miał miejsce w dniu 23 sierpnia 2008 r. Nie ulega też wątpliwości, że Sąd w sprawie I C 58/09 ustalił, że powód z dużym prawdopodobieństwem, na które wskazuje rozwój kariery zawodowej wszystkich kolegów powoda z roku, zostałby po studiach skierowany na szkolenie w USA, po ukończeniu którego uzyskałby uprawnienia do latania samolotami F-16, a to z kolei w połączeniu z awansem na wyższy stopień wojskowy i większą liczbą wylatanych godzin przełożyłoby się na wyższe zarobki powoda w przyszłości. O ile zatem analiza pism powoda złożonych w sprawie I C 58/09 będzie pozwalała stwierdzić, iż wymienione fakty powód uczynił co do zasady podstawą swego roszczenia o zasądzenie renty z tytułu utraconych zarobków i jednocześnie wyraźnie nie zaznaczył, iż w ramach tej sprawy domaga się jedynie części przysługującego mu świadczenia, to konieczne będzie przyjęcie, że przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w sprawie I C 58/09 było roszczenie zgłoszone przez powoda w pozwie z dnia 23 sierpnia 2012 r. o zasądzenie od pozwanej renty w kwocie 1 591,80 USD począwszy od 1 lipca 2012 r. Przedmiot rozstrzygnięcia sądu, który wyznacza przedmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), zależy bowiem od żądania pozwu zindywidualizowanego poprzez przytoczenie na jego poparcie odpowiednich okoliczności faktycznych. W przypadku roszczenia o zasądzenie renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (art. 444 §2 k.p.c.), sąd zobowiązany jest m.in. ustalić, jakie dochody z dużym prawdopodobieństwem uzyskałby powód w przyszłości zważywszy na naturalny rozwój kariery zawodowej. Wpływ na wysokość tych dochodów mogą mieć zróżnicowane okoliczności, jednakże z uwagi na związaną podstawą faktyczną powództwa sąd nie może brać pod uwagę przy ustalaniu tych prawdopodobnych dochodów okoliczności przez powoda niepowołanych, chociaż ujawnionych w toku postępowania. Zauważyć też należy, że powód nie ma obowiązku dochodzenia w pierwszym pozwie wspomnianej renty w pełnej wysokości. Roszczenie o tę rentę jako roszczenie pieniężne jest bowiem podzielne i w związku z tym może być dochodzone częściami, chociaż w takim wypadku powód musi wyraźnie zaznaczyć, iż domaga się jedynie części należnego mu świadczenia.

Od sytuacji dochodzenia roszczenia o rentę częściami należy natomiast odróżnić wypadek, w którym powód w pierwszym postępowaniu uzyskał rentę w określonej wysokości, a następnie po zakończeniu tego postępowania miała miejsce zmiana stosunków uzasadniająca zmianę wysokości zasądzanego świadczenia. W takiej bowiem sytuacji roszczenie powoda opierać będzie się na regulacji art. 907 §2 k.c., a nie art. 444 §3 k.c. i w związku z tym musi zostać ono sformułowane w ten sposób, że powód domaga się zmiany wysokości renty zasądzanej prawomocnym wyrokiem poprzez jej podwyższenie do określonej kwoty od określonej daty.

W związku z powyższym wskazać należy, że roszczenie o zasądzenie renty z tytułu utraty zdolności do pracy zostało zgłoszone przez powoda w piśmie procesowym datowanym na dzień 3 stycznia 2011 r. i wniesionym w dniu 4 stycznia 2011 r. (k. 424 akt I C 58/09). Wysokość tego roszczenia powód ustalił na kwotę 3 798,02 zł miesięcznie. Na uzasadnienie tego roszczenia powód podał, że po studiach podobnie jak wszyscy jego koledzy z roku zostałby zatrudniony w Wojsku Polskim jako pilot. Prawdopodobne jest zatem, że uzyskiwałby zarobki w kwocie 5 057,66 zł brutto, bo takie wynagrodzenie otrzymuje jego kolega z roku K. P.. Od kwoty 5 057,66 zł powód odjął otrzymywaną rentę inwalidzką z ZUS w kwocie 1 259,64 zł, co dało kwotę 3 798,02 zł. Następnie w piśmie z dnia 30 marca 2011 r. (k. 487 akt I C 58/09), przedłożonym na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2011 r. powód wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań ośmiu jego kolegów ze studiów celem wykazania: 1) wysokości zarobków, jakie osiągałby, gdyby nie doszło do

wypadku, 2) pracy, jaką by wykonywał, a także, że: 3) odbywałby szkolenie w USA, co wiązałoby się z dodatkowymi zarobkami, 4) byłby pilotem samolotów F-16 i 5) wszyscy jego koledzy zostali zatrudnieni w lotnictwie wojskowym i uzyskują z tego tytułu dochody w określonej wysokości. W omawianym piśmie powód nie zmienił wysokości swojego żądania o zasądzenie renty z tytułu utraty zdolności do pracy, tj. pozostał przy kwocie 3 798,02 zł. Natomiast w piśmie datowanym na dzień 7 czerwca 2011 r. (k. 514 akt I C 58/09), wniesionym w odpowiedzi na pismo pozwanej z dnia 11 maja 2011 r., wskazał, że na aktualnym etapie postępowania nie domaga się odszkodowania z tytułu utraty możliwości wyjazdu na szkolenie do USA.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji, stwierdzić należy, że poprzez zawnioskowanie w treści pisma datowanego na dzień 30 marca 2011 r. dowodu z zeznań określonych świadków na okoliczność, iż z wysokim prawdopodobieństwem zostałby skierowany niedługo po studiach na szkolenie w USA i w związku z tym uzyskałby dodatkowe wynagrodzenie, powód uczynił te okoliczności elementem podstawy faktycznej swego roszczenia o rentę z tytułu utraty zdolności do pracy, mimo iż nie zmienił wysokości swego żądania dotyczącego tej renty. Treść tego pisma wskazuje bowiem na to, iż wymienione okoliczności powód traktował jako istotne dla rozstrzygnięcia o całości jego żądań, a więc również o żądaniu dotyczącym zasądzenia renty z tytułu utraty zdolności do pracy. Następnie zaś w żadnym piśmie procesowym, czy wypowiedzi w trakcie rozprawy nie zaznaczył, że w ramach sprawy I C 58/09 domaga się jedynie części należnego mu świadczenia z tego tytułu. W ten sposób nie może być bowiem traktowany fragment pisma datowanego na dzień 7 czerwca 2011 r., gdyż mowa w nim o odszkodowaniu z tytułu utraty możliwości wyjazdu na szkolenie do USA, a nie o rencie z tytułu utraty zdolności do pracy. Zaznaczyć przy tym należy, że pismo to zostało przygotowane przez zawodowego pełnomocnika, przez co wykluczone jest przyjęcie, iż pełnomocnikowi chodziło w istocie o rentę. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem sądowym brak jest podstaw, aby pismom wnoszonym przez profesjonalnych pełnomocników przypisywać treści wprost w nich niewyrażone, czyli innymi słowy dokonywać ich wykładni (por. postanowienie SN z dnia 3 marca 2005 r., II CZ 197/04, Lex nr 177247). Zaznaczyć też należy, że wprawdzie treść uzasadnienia wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r. wskazuje na to, że sąd orzekający w tej sprawie uznał wspomniany fragment pisma z dnia 7 czerwca 2011 r. za skuteczne ograniczenie podstawy faktycznej powództwa o rentę z tytułu utraty zdolności do pracy, gdyż pomimo dokonania ustaleń dotyczących kwestii wyjazdu na szkolenie do USA, nie brał ich pod uwagę przy ustalaniu wysokości przyznanej powodowi renty. Stanowisko to było jednak z wyżej wymienionych przyczyn błędne i w istocie winno być zostać zakwestionowane przez powoda w drodze apelacji, której jednak powód nie złożył.

Zauważyć ponadto trzeba, że wskazanie jako daty początkowej zasądzenia kwoty 1 591,80 USD dnia 1 lipca 2012 r. może sugerować, iż powód w istocie domaga się podwyższenia renty zasądzonej wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2012 r. z uwagi na zmianę stosunków, a więc opiera swoje powództwo na art. 907 §2 k.c. Z przyczyn wyżej podanych, tj. z racji sformułowania żądania pozwu przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosku takiego przyjąć jednak nie można. Żądanie to nie dotyczy bowiem zmiany wysokości pierwotnie zasądzonej renty, tylko zasądzenia dodatkowej renty obok dotychczasowej i jako takie wyraźnie wskazuje, iż w niniejszej sprawie chodzi o dalszą część świadczenia dochodzonego w sprawie I C 58/09. Skoro jednak fakty uzasadniające przyznanie tej dodatkowej części świadczenia z tytułu renty były objęte, z przyczyn wyżej wyjaśnionych, podstawą faktyczną powództwa w sprawie I C 58/09, to przyjąć należy, iż żądanie zapłaty renty w kwocie 1 591,80 USD było przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r. i jako takie objęte jest powagą rzeczy osądzonej. Konieczne jest tym samym odrzucenie pozwu z dnia 23 sierpnia 2012 r. w zakresie tego żądania (art. 199 §1 pkt 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 §1 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. Koszty te odpowiadają równowartości uiszczonyj przez pozwaną opłaty sądowej od zażalenia (625 zł), powiększonej o kwotę 1 800 zł odpowiadającą ryczałtowemu wynagrodzeniu pełnomocnika będącego radcą prawnym ustalonym na podstawie §6 pkt 5 w zw. z §12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września

2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).